

לימוד היומי דקה ליתנו

שולחן ערוך	עלים	מסנה ברוכה	ליקוטי הלכות	ליקוטי מוה"ר	יום לחדש	יום
ד.ה	שמו-שמו	חורה	קצט	ק.י	כ"א	שבת
ה.ו	שיח-שיח	ל.ו	ר	ק.י	כ"ב	א
ז.א	שיש-שב	ל.ז	רא	ק.יא	כ"ג	ב
ח.ג	שכא-שכב	ל.ח	רב	ק.יא	כ"ד	ג
ט.ה	שכנ-שכד	ל.ט	רג	ק.יב	כ"ה	ד
י.ו	שכה-שכו	ל.י	רד	ק.יב	כ"ו	ה
יא.ט	שכו-שכה	חורה	רה	ק.יג	כ"ז	ו

בקרני אורה

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

321 | פרשת שלח | כ"א סיון תשפ"ג

דבר המערכת

בשבוע העבר התכנסו מאות מבני ציון היקרים ושאר החרדים לבדר ה' בארץ הקודש, ובניהם רבים וטובים מבני קהילתנו הקדושה, לכינוס חיוק ללחום בעד קדושת ירושלים הנתונה למשיסה בידי מפרי ברית. בכינוס זה נשמעו דברים על חובת השעה להתחדש ולהתחזק לעמוד על המשמר, ולאחוז בדרכי המלחמה של תפילה ומסירות נפש, לכל יחללו זדים קדושת עיר הקודש והמקדש.

מי כרינו הקדוש גילה שורש קדושת ארץ ישראל, שהיא יסוד האמונה והתפילה, ואליה עינינו נשואות שתצא מתחת ידי מחלליה ותשוב הממלכה למלך הכבוד מהרה. ואכן, ברוממות הרגשת קדושתה ייצאו מקורבי הצדיק חלוצים ללחום בעדה, בכלי זיינו של משיח שהיא התפילה, ובמסירות נפש ממש, כי היא שורש חיותנו ותקוננו.

השפלה הגבה והגבה השפיל

תענוג ושעשועים מבני אדם דייקא, אפילו מהנמוכים ביותר. כי הא בהא תליא, שכמו שהיו בעיני הנפילים שלא נחשבו בעיניהם רק כחגבים בעלמא, ולא האמינו שה' יתברך מקבל נחת מהם, והקשו 'מה אנוש', כמו כן היו המרגלים בעיני עצמן" (שם).

והוא ממשיך ומבאר שם שפגם המרגלים היה על ידי גסות כמובא בזר הקדוש (ח"ג קנח). שהמרגלים לקחו לעצמם עצה רעה, ואמרו שאם יבואו לארץ ישראל לא יזכו להיות ראשים כפי שהיו במדבר, ומעצה זו נכרתה. **הם לא יכלו לסבול התחזקות במקום נמוך ושפל, ורצו דוקא עבודת ה' בגדלות וברוממות, והיא שעקרתם מן העולם.**

הפרשה הזאת מעוררת וזועקת אלינו: מי שאינו מוכן לסבול קטנות ושפלות והמלכת ה' במקום רחוק, עוקר חלילה את עצמו. כי רק זהו דרך התשובה, ורק כך מתקברים. על אף שהכאב על השהייה במקום השפל זה מלושב לכאורה במצוות קרבת ה' בדרך רוממות, אולם בפועל מתרחקים מן האמת אותה מורה הצדיק, והיא מאבדת מן האדם את תקוות תשובתו חלילה.

ודאי, חייבים לרצות ולספוקי תמיד לצאת מכל שפלות, אבל עם כל זה צריך גם לסבול את ההמתנה בשפלות זו, ולחפש איך להמליך את ה' בעת שעדיין שהייה בשפלות זו.

במקום אחר (שם, בציעת הפת-ו, טד) מבאר מוהר"נ, שחטא המרגלים אשר לא שמעו בקול משה, **"הכל בא על ידי גסות וגאות, שכל אחד חפץ בכבוד.** כי מי שמבטל כבודו נגד כבוד הצדיק האמת שהוא כבוד המקום, בודאי לא יפול לעולם אף אם יעבור עליו מה. כי הצדיק יכול להאיר בו בכל מקום שהוא כי מלא כל הארץ כבודו, אבל אם חפץ בכבוד עצמו אזי אינו יכול להתקרב להצדיק".

אפילו הנמצא בשפל המדרגה יכולים להאיר בו קרבת אלוקים והתחזקות נפלאה, וכפי שרבינו הקדוש אומר שיש בני אדם שמונחים במדרגה התחתונה מאד והצדיק מעוררם ומקיצם ומאיר בהם "כי עדיין ה' עמם ואצלם וקרוב להם אפילו אם נפל לשאלו תחתית ח"ו, ושם דייקא נמצא כבודו יתברך, כי מלא כל הארץ כבודו" (ליקוטי מוה"ר ח"ב, ז). אבל כל זה יתכן רק אם האדם מוכן להניח את כבודו וגאוותו, כי אז "הצדיק יכול להאיר בו בכל מקום שהוא כי מלא כל הארץ כבודו, אבל אם חפץ בכבוד עצמו אזי אינו יכול להתקרב להצדיק".

צרת התאוות והמדות הרעות קטנה פי כמה מצרת הגאווה; אם נניח את כל כובד המשקל ואת כל הדאגה בעת התשובה לברר מה מוטל עלינו לעשות עתה בעת היותנו במקום הנמוך, ולא נרבה כל כך להתעסק עד כמה אנו אומללים שלא עלתה בידינו להוציא לפועל את מחשבתנו הקדומה, כי אז נוכל להפוך הירידה לעליה, ולזכות לתשובה שלימה, ולהתעלות בתכלית כרצונו יתברך.

בכל עוז נשליך גאוותנו, ונקבל באמונה ובתמימות הדרת הצדיק האמת במקום שאנו שם, לטוב לנו לנצח.

נכון, מחזקים אותו שהשם יתברך אוהב אותו גם במקומו הנמוך, ושגם הוא גורם נחת רוח למעלה על ידי שמתגבר בכל פעם להתחיל מחדש אחר נפילותיו העצומות. אבל לבו מר עליו; לא לזאת קיווה, לא חיים כאלה צייר לעצמו. הוא רצה להיות מוצלח שמוציא לפועל את רצונותיו, ולא כזה שמתחזק ושב ונופל ומתחזק שוב. זה בזוי ומושפל מדי לטעמו, איך לו כח לסבול זאת.

מוהר"נ אמר פעם: "אם אדם נכשל חלילה ב'קנאה ותאוה', עדיין הצדיק יכול לקרבו ולייעצו לשוב. אבל אם הוא רוצה יחד עם זאת 'כבוד', יעמוד נא אדם זה מן הצד". שכן, שורש התשובה היא **"למעט בכבוד עצמו ולהרבות בכבוד המקום"** (ליקוטי מוה"ר, ז, ד). דרך התשובה מכריחה לאדם שישבול את ההתרחקות ואת השהייה במקומות מרוחקים, ולהמליך משם את השי"ת, במלחמה, וברצונות, ובהתחזקות, לעמוד בניסיונות של נפילה וקימה חוזרת ונשנית. רק זה מה שמטהר ומזכך מכל הדמים הרעים - כאשר בקיאים ב'רצואו וב'שוב', כך **"שאפילו אם יפול ח"ו למקום שיפול, אפילו בשאלו תחתיות, גם כן אל יתייאש עצמו לעולם, ותמיד יחפש ויבקש את השם יתברך ויחזק עצמו בכל מקום שהוא בכל מה שיוכל,** כי גם בשאלו תחתיות נמצא השם יתברך וגם שם יכולין לדבק את עצמו אליו יתברך" (שם).

מי שחפץ בכבוד עצמו, רחוק משורש התשובה. נפשו לא תסבול התרחקות והתחזקות, ובמקום שדעתו תהא נתונה במצבו הנמוך לחתור איך להתקרב לה' מאותו מקום לפי יכולתו ועניינו, הוא יהא עסוק באבלותו על כבודו האבוד, ובניתיים יאבד את עיקר התשובה. וכך אמר רבינו הקדוש: **"כל צדיק הדור יש לו כח להניח העולם כמו שהוא יודע; הצדיקים הקדמונים היה עיקר תשובתם על ידי סיגופים ותעניתים, ואצלו עיקר התשובה לברוח מן הכבוד ולסבול שפיות דמים ובזיונות"** (אמונת אומן, מכתב פג).

בפרשתנו אנו לומדים על חטא המרגלים, שהביאה ל'בכיה של חנים' שהיתה שורש חורבן בית המקדש והגלות המרה עד ימינו, ובחטא זה "תלויים כל העוונות וכולל כל החטאים" (ליקוטי מוה"ר ח"ב, ז).

הסיבה והגורם לחטא זה - מגלה מוהר"נ - היה, שהמרגלים לא רצו לסבול את הקטנות הזאת שהאדם נמצא במדרגה שפלה ונאבק ונלחם על ידי אמונה. הם רצו להרגיש את המדרגות הרמות בלבד, וקדושת ארץ ישראל מהותה 'אמונה' והעלאת המדרגות השפלות והתחזקות דוקא, ולפיכך חלשה דעתם מהשתלשלות קטרוג המלאכים שאמרו 'מה אנוש כי תזכרנו', כי איך שייך שה' יתברך יקבל שעשועים מבחינה פחותה כזו" (ליקוטי הלכות, נדרים, ג, ז). הם אמרו "ונהי בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם" - **"כי התלבש בהם הקטרוג הנ"ל ונחשבו בעיני עצמן כחגבים בעלמא, ונפלו מהאמונה האמתית שה' יתברך מקבל**

בעוד כמה ימים יעמידו אותנו במשפט לפני מלך מלכי המלכים, ואנו נצעק 'המלך' וברפרט בהכרתה הגדולה במקום מנוחתו בעז"ה, אבל אז כמובן ישאלו אותנו ממרומים: "אי מלכא אנא, עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי?!" = אם אכן מלך אני, למה עד עתה לא באתם אלי?!" (ראה בגמ' גיטין נז, ו). ועל כך, כדאי שאכן נקנא מעתה את קנאת ה' על כבוד מלכותו המחולל בעיר מלכותו.

כי על כן **"כל עבודתנו בראש השנה לגלות קדושת ארץ ישראל לזכות לשוב לארץ ישראל"** (ליקוטי הלכות, דברים הנהיגים בסעודה ד, ז), ו"עיקר קדושת ראש השנה הוא להמשיך קדושת ארץ ישראל" (שם, בית הכנסת, כג) ששם מבררים קדושת המחשבה וזוכים לשלימות הקדושה כמבואר בדבריו שם. ועלינו נפל חובת היום להילחם על קדושת ירושלים, לגאול אותה מידי מטמאיה והורסי קדושתה.

ועל כך הובטחנו: **"כל המתאבל על ירושלים זוכה ורואה בשמחתה"**.

פניני אור
אמרות שהוריות מרביה"ק ותלמידיו

הבחינו בְּרַבִּי נִשְׁקַע מְטוֹלְטְשֵׁין ז'ל שְׁקֶשְׁנִשְׂאֵל לְאִיזָה עֲצָה שְׁהִיהָ מְקָרַח לְהַחְלִיט בְּדָבָר, הֵלֵךְ קִדְם לְטַבֵּל בַּמִּקְוָה.

(שיח שרפי קודש)

מזונא דנשמתא!

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה

"על ידי שמפרישין חלה, זוכין שיהיה הלחם והמזון בבחינת 'מזונא דנשמתא', בבחינת אכילת הצדיקים, בחינת: צדיק אוכל לשובע נפשו" (אוצר היראה, אכילה ה. ע"פ ליקוטי הלכות, ציצית ה. ט).

זמן מסוגל לתפילה!

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה

"על ידי הפרשת חלה מהעיסה, על ידי זה נבדל הרע שבעץ הדעת הנאחז בהעיסה ובהלחם, ועולה הטוב שבו ונכלל בלשון הקודש, ואזי יכולין אחר כך לאכול הלחם, לבררו ולתקנו, עד שיזכה על ידי האכילה לשלימות הדעת.

"ואז כשנשלם בחינת לשון הקודש על ידי מצות הפרשת חלה, אז טוב ויפה להתפלל, כי אז התפילה בשלימות, בבחינת שלימות לשון הקודש. וזה בחינת חלה; שהוא מלשון תפילה כמו 'ויחל משה', ועל כן נהוגות הנשים להתפלל בשעת הפרשת חלה" (אוצר היראה, אכילה קפג. ע"פ ליקוטי הלכות, חלה א).

גילוי אור האהבה!

ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה

ע"י הפרשת חלה מאירים את אור האהבה דקדושה בתוך הלחם, ואז יכולים לאכול. וכפי שמבאר מוהר"נ ת:

"כל הדברים שבעולם נפגמו ונתלקלו על ידי בחינת שבירת כלים, ומשם נמשך כל החרפות, שהם בחינת אהבות רעות השורין על הלב ומשברין לבו של אדם, ועל כן הכל צריך תיקון, בפרט הלחם שהוא סעודתא דליבא, ששם צריכין עיקר התיקון שלא יהיה מזה ח"ו בחינת שברון לב.

והתיקון הוא על ידי שמאירה הנקודה הקדושה ששם שורה אהבה דקדושה, שג"ז נתבטלין החרפות ושבירת לב. וזה בחינת חלה שמפרישין מן הלחם, והוא בחינת ראשית, בחינת קודש, בחינת נקודה הנ"ל, ועל ידי שנתגלה אור הנקודה הקדושה שיש בתוך הלחם, על ידי זה נתבטלין כל השבירות השורין שם ונתקן הלחם והותר לאכילת ישראל, כי כבר יצאו מבחינת אהבות הנפולות והשבירות על ידי שנתגלה אור הנקודה הקדושה ששם שורה האהבה דקדושה. ועל כן נותנין החלה לכהן, שהוא בחינת חסד, בחינת אהבה דקדושה ששורה אצל הנקודה הנ"ל.

וזה שמהדרין להפריש חלה לכבוד שבת, כי שבת הוא בחינת הנקודה הקדושה, ועל כן על ידי מצות הפרשת חלה נמשך ברכה, כי נתבטלין כל הקללות שבאין מן השבירות, ונמשך ברכה על ידי אור הנקודה הקדושה ואור אהבה הקדושה השורה שם" (אוצר היראה, אכילה קפד. ע"פ ליקוטי הלכות, חלה ב).

לשמוע מפי הצדיק!

היטב בנפלאות נוראות השגתו הקדושה, ובנעימות אמיתת דבריו ועצותיו הקדושים והתמימים וכו', על ידי זה ממשיכין התיקונים המבווארים בפנים שזוכין על ידי ראית פני הצדיק! כי בהספריים הקדושים שם מאיר פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק" (פרפראות לחכמה, תורה עב תניינא, אות ב).

ועל דרך זה - פשוט וברור שניתן גם "לשמוע תורה מפיו של רבינו" באופן הנ"ל, וכפי שחרט בעט ברזל רבי גדליה קעניג זצ"ל במכתבו, אחר שהביא דברי הפל"ח הנ"ל:

"על פי המבואר לעיל מובן היטב, כי רבינו הקדוש חי וקים, והוא מנהיג אותנו גם היום, והוא אומר תורתו גם עכשיו בכל פעם שאנו לומדים אותה, ואוזנינו שומעים התורה מפיו ממש! ומתוך לימוד התורה אנחנו מבינים כל מה שעלינו לתקן בכל עת ובכל שעה.

כי רבינו הקדוש אמר תורתו גם בהעלאת נפשותינו והתחדשותם בבחינת עיבור וכו' כנ"ל. והרי אנו ובנינו ובני בנינו עד סוף כל הדורות כנופים וכלולים בתוך דברי תורתו הקדושה, הכלולים מכל מיני רפואות וישועות שבעולם, וזה מתגלה ומתחדש בכל פעם די הצורך כפי האדם וכפי המקום וכפי הזמן.

וזהו מה שכתב מוהר"ר נחמן זצ"ל מטולטשין, במכתבו לכבוד מוהר"ר מיכלי זצ"ל נכד אדמו"ר מוהר"נ זיע"א, בשנת תר"ל (היינו עשרים וחמש שנה אחר הסתלקות אדמו"ר מוהר"נ זיע"א) וזה לשונו: וכבר מונח כלל בידינו, אשר כעת הוא הצדיק שבדור, אדוננו מורנו ורבונו זצוק"ל עיין שם, כי פניו של רבינו הנמצאים בספריו הולכים תמיד לפנינו להאיר לנו הדרך העולה בית א-ל גם עכשיו" (שערי צדיק, חלק ד, מכתב קד).

אי לכך, גם הסגולה לזיווג הגון אשר הזכרת בשאלתך, וכן שאר הסגולות הנפעלות על ידי שמיעת תורה מפיו הצדיק - נפעלות על ידי הלימוד בספרי רבינו. שכן:

"בכל פעם כשלומדן תורתו הקדושה של רבינו הקדוש שהמשיכם בדרך נפלא כזה, מעוררין סגולות תורתו לתקן ולפעול כל מה שצריך לתקן ולפעול גם היום בעדנו. וכשלומד תורתו הקדושה, אחד שצריך לישועה בענין זיווג הגון, הרי הוא יכול לעורר ולהמשיך על עצמו התיקון הנפלא הזה השייך למציאת זיווג, ועל ידי זה באמת השם יתברך מזמין לו זיווג הגון לו מן השמים, כי נחשב כאילו שומע אז התורה מפיו של הבר דעת עצמו ממש!

כי רבינו המשיך פניו הקדושים לתוך תורתו הקדושה, כמובן ומבואר שם בסימן קצ"ב עיין שם, וכשאנחנו לומדים תורתו ומציירים לעצמנו כאלו בעל השמועה עומד לפנינו כמו שאמרו רבותינו ז"ל, ובלומדנו תורתו הקדושה אנו מדובבים שפתיו הקדושים בקבר כמו שאמרו רבותינו ז"ל, וכמבאר כל זה שם בסימן ל"ב בהתורה 'תהלה לדוד' - הרי מכל זה נעשה ממש כאילו רבנו בכבודו ובעצמו עומד ואומר התורה לפנינו בהתחדשות גמור, ואנחנו שומעים תורה מפיו של הבר דעת ממש! ועל ידי זה נושע כל אחד במה שצריך להושע ברוחניות וגשמיות" (שם).

שאלה:

אני בחור העומד ומצפה להיוושע בזיווג הגון, וראיתי בליקוטי מוהר"ן תניינא תורה פ"ט שהסגולה לזה הוא לשמוע תורה מפיו הצדיק, ומודגש שם "מפיו דווקא". ורציתי לברר כיצד ניתן לקיים זאת כיום, אחר הסתלקות רבינו?

וכן ראיתי בכמה מקומות בליקוטי מוהר"ן על מעלת שמיעת תורה מפיו הצדיק ממש, ולדוגמא בתורה י"ט: "יש חילוק גדול בין השומע מפי הצדיק האמת בעצמו ובין השומע מפי אחר האומר בשמו, מכל שכן כששומע מפי שמע מפי השומע, כי יורד בכל פעם מדרגא לדרגא רחוק מפי הצדיק. וכן בין השומע מפי הצדיק למעיין בספר הוא חילוק גדול ביותר". וכן מובא בענין זה בתורה ק"כ, שכששומע מפי הצדיק הוא בחינת 'נשמע', וכשלומד מתוך הספר הוא בחינת 'נעשה'. ומאחר שברור לי שכל זה מתקיים דווקא על ידי רבינו הקדוש בעצמו, לכן הדרא שאלתי לדוכתי: כיצד ניתן לקיים זאת כיום, אחר הסתלקות רבינו?

תשובה:

תשובתך מבוארת בדברי הרה"ק מטשעהרין בספרו 'פרפראות לחכמה' - בביאורו על תורה ד' שם מדבר רבינו על כל חלקי ההתקרבות לצדיק; ראית פניו, נתינת צדקה וכו' - וכותב דברים נוקבים, אשר הם פשוטים וברורים לכל חסיד ברסלב מאז ועד עתה:

"הנה ידוע מפי תלמידי הקדושים שכל המאמרים שגילוי בענין מעלת התיקונים הנוראים והנפלאים שנעשין על ידי ההתקרבות אל הצדיק, וכל הפרטים שיש בזה - כל דבריו ז"ל בזה חיים וקיימים לעד, וגם עכשיו אחר הסתלקותו ז"ל נעשה כל זה על ידי שמתקרבין אל עניינו הקדוש ז"ל, ונכללין בתוך הקיבוץ הקדוש הנקראים על שמו הקדוש ז"ל, ומתדבקין עצמן בלמוד ספריו הקדושים, ומקבלין עצותיו הקדושים, ובאים על ציונו הקדוש ומתפללים שם על התשובה והיראה והעבודה וכו', בפרט כשזוכין להיכלל בתוך הקבוץ הקדוש בעת שמתאספין אליו ז"ל על ראש השנה וכו', כידוע ומבואר כל זאת במקום אחר. על כן צריכין לבאר קצת, איך פרטי התיקונים שבמאמרה אז נמשכין גם עכשיו אחר הסתלקותו ז"ל" (פרפראות לחכמה, סימן ד, אות כג).

הרי לך שלא רק ההתקרבות לצדיק שייכת גם היום, אלא גם "כל הפרטים שיש בזה" - כדוגמת ראית פניו הקדושים ושמיעת תורה מפיו - "חיים וקיימים לעד".

והולך ומבאר שם, לדוגמא, כיצד נעשה כיום התיקון של "ראית פני הצדיק", וכתב: "התקונים שנעשין על ידי הסתכלות פני הצדיק, עיין בסימן קצ"ב שבכל ספר וספר נמצא דמות דיוקנו ואור פניו של זה הצדיק והחכם שחידש אלו הדבורים שבה הספר" (שם, אות כד. עיי"ש באריכות).

ובביאורו על תורה ע"ב תניינא, הוא מפרש יתרה: "שכשמעינין היטב לשם שמים בספרים הקדושים של הצדיק האמת, ומתבוננין

פנינים מאירים וחידושים מזהירים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגר"ם שכטער שליט"א אשר ציין ורשם לפניו לזיכרון.

לקט ספרי"ם

פרשת שלח

סגולת ארץ ישראל להכנעה וענוה

טובה הארץ מאד מאד (במדבר יד, ז). סגולת ארץ ישראל היא הכנעה, כדכתיב טובה הארץ מאד מאד, וכמו שנתבאר בשם הרבי מלובלין ז"ל כי מאד מאד רומז לענוה כמו (אבות ד, ד) מאד מאד הוא שפל רוח.

באר משה ואתחנן ב עמוד לב

החכם שעושה עצמו אויל משתיק את המקטרגים

ויהס כלב (במדבר יג, ל), כתיב (משלי יז, כח) גם אויל מחריש לחכם יחשב, 'מחריש' לאחרים משמע, והוי לו לומר אויל 'שותק', והטעם, כי לפעמים מהני שטותא לאדם וכו', וכן בכלל בן יפונה שיתף עצמו עם המרגלים לומר שהוא עממה בעצה, ויכול להשתיקן אחר כך. ובזה יובן גם

אויל, רצה לומר שעושה עצמו בין אוילים שגם הוא אויל, ועל ידי זה 'מחריש', שיכול להשתיקן אחר כך, כמו שכתוב ויהס כלב, לכן 'חכם יחשב'.

מקור מים חיים פרשת לך ט

חטא המקושש - דבורי חול כשבת

וימצאו איש מקושש עצים ביום השבת (במדבר טו, לב). שמעתי מהמקובל אלקי שארי מהר"ר יחיאל לוריא שבא פעם לק"ק וורמיישא ובא הנה מצפת תוב"ב, שמקושש עצים היה חטאו שהיה מדבר דברי חול בשבת. והוא היה נזהר שלא היה מדבר שום דברי חול בשבת זולת דברי תורה, וקיבל עליו שזה לו חמש עשרה שנה. (מכלל יופי קהלת יב).

רבנן קדישי מעשיות ועבודות מגדולי ישראל רבי אליהו לואנץ - מכלל יופי אותג עמוד פה

מכסה פלסטיק על תפילין של יד

ואינו פוסל משום שהבית 'צריך להיות רואה את האויר'. וכתבו ג' טעמים לזה: א. שאין האיסור רק כשמחבר ומדבק את הבית לבית נוסף ולא כשמכסה ברצועה בעלמא. ב. שאין החשש רק בתפילין של ראש ולא בשל יד. ג. שאין חשש רק כשמכסה את כל הבית ולא ברצועה שהבית נשאר מגולה ימין ושמאל. וכתבו דלפי טעם ג' צריכים להקפיד שיהא הכיסוי מנוקב כדי שלא יכסה את כל הבית. ומטעם זה כתב בשו"ת **ערוגת הבושם** שיש לנקב גם צדדי המכסה משני צדדיו.

אמנם **רוב הפוסקים** הקילו בזה, שהעיקר כשני התירושים הראשונים של תוספות, שאפילו אם מכסה כולה אין בזה חשש, ובפרט כשהוא מנוקב מלמעלה שאין חשש גם לתירוץ הג'.

ורבים נוהגים להסיר את המכסה קודם הנחת תפילין של יד ומחזירים את המכסה לאחר גמר הנחת תפילין של ראש, כדי שבשעת ההנחה יהיה בלי מכסה. דכיון שבשעת הברכה התפילין רואה את האויר, שוב אין חוששים למה שהוא מכוסה אחר כך, וגם דכיון שמסירים את המכסה מן הבית לעיתים אין הבית נחשב כחלק מהבית אלא כדבר חיצוני וחשוב כאילו הבית רואה את האויר. וכן כתב בשו"ת **שבט הלווי** (ח"ח סי' ה) שכן הוא מנהג הצדיקים מחמת חומרא, וכן היה נוהג אב"ז ז"ל בעל הקנה בושם ז"ל.

מנהג העולם לכסות את הבית יד של התפילין של יד בפלסטיק שנקוב מלמעלה, ומעיקר הדין אין צריך לכסות את התפילין של יד כפי שכתב הרמ"א בשולחן ערוך (סי' כז סי"א) שאין להקפיד בשל יד אם הם גלויים או מכוסים. אלא **שבשערי תשובה** (סק"ז) הביא בשם הלבוש שראוי יותר לכסות היד, משום דרשת חז"ל "והיה לך לאות ולא לאחרים לאות". וכן כתב בשם **החסד לאברהם והאריז"ל** שעל פי קבלה יש להאפיל בטלית על הזרוע בשעת הנחת תפילין של יד, וכן פסק **המשנה ברורה** (סק"מ) דלכתחילה טוב יותר לכסות הבית של יד.

אמנם גם לצאת שיטת הלבוש והמקובלים היה די במה שמכסים את התפילין עם השרוול, ואין צריכים לעשות מכסה מיוחד, אך מכיון שחוששים שלא יתקלקל הריבוע מן השרוול על כן עושים מכסה מיוחד לשמירת הבית. **ובשו"ת זכרון יהודה** (סי' טז) כתב ששמע בשם **המהר"ם שיק** ז"ל שאם היו הגדולים מסכימים עמו היה גוזר שכל אחד יניח בית העשוי מנייר על התפילין של יד שזה מונע ממכה קלקולים.

והנה בשו"ת **תשורת שי** (ח"א סי' תקיג) **ובשו"ת ערוגת הבושם** (סי' ז) **ובשו"ת לבושי מרדכי** (מהדו"ת סי' קעח) דנו בזה על פי המבואר **בתוספות במנחות** (לה"ה מעברתא) למה מותר להעביר רצועה קטנה על התפילין של יד

לכלי הגוף לצד הלב, לא על פני הקיבורת בנטייה כלפי חוץ, ואף לא בצד הקיבורת כלפי פנים במקום שאין בשר תפוח (תפלה למשה פ"ז הע' י"ב).

שיטת הגר"א

לשיטת הגר"א (סי' ס"א) כל מקום בשר התפוח כשר להנחת תפילין, גם למעלה מחצי עצם העליון, כי כל שיש בו עדיין מבשר הקיבורת כשר להנחת תפילין, וכל משך מקום בשר התפוח נקרא 'נגד הלב'. ועל פי זה כתב **המשנה ברורה** (סק"ד) שמי שאין לו רק תפילין גדולים, טוב יותר שיניחנו למעלה מחצי העצם במקום שיש בשר תפוח, מאשר שיהיה מונח למטה ממקום תפוח במקום שאין שם בשר.

זרוע ללא קנה

יש מחלוקת בראשונים לגבי מי שנקטע לו כל פיסת היד ונשאר רק זרוע, האם חייב בתפילין. לשיטת **התוספות במנחות** (פ"ז ד"ה א"י) חייב בתפילין, ולשיטת **האור זרוע** פטור מתפילין, והכריע הרמ"א (שם) שצריך להניח בלי ברכה. ולכאורה צריך ביאור מדוע היה פטור מתפילין, הלא עיקר החיוב הוא להניח במקום הזרוע 'לזכרון זרוע הנטויה', והרי יש לו זרוע. ומבאר **הפרי מגדים** (א"א סי' ג') לפי שזכרון זרוע הנטויה נעשה גם כן באמצעות הכריכות, ובלי קנה של יד אי אפשר לעשות כריכות. ואפשר להוסיף על זה, שאמנם אף שמקום

מקום תפילין של יד

לזכרון זרוע הנטויה ושהיא נגד הלב

בנוסח הלשם **יחוד** של הנחת תפילין אנו אומרים: 'וציונו להניח על היד לזכרון זרוע הנטויה ושהיא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות ליבנו לעבודתו יתברך שמו'.

בהנחת תפילין של יד יש ב' רמזים: רמז אחד 'לזכרון זרוע הנטויה' שאנו מניחים תפילין על הזרוע שלנו לזכר זרוע הנטויה שעשה הקב"ה בניסים של 'ציאת מצרים, ודבר זה מפורש בפרשת קדש (שמות י"ט) 'וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל יָדְךָ... כִּי בְיַד חֲזֹקָה הוֹצֵאתִי אֶת מִצְרָיִם, וּבִפְרֶשֶׁת וְהָיָה כִּי יֵבֵיאוּ (שם טו) 'וְהָיָה לְאוֹת עַל יָדְכֶם... כִּי בְחֹזֶק יָד הוֹצִיאֲנִי מִן מִצְרָיִם'. והרמז השני 'שהיא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות ליבנו' כתוב בפרשת שמע (דברים י"ו) 'וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוְּךָ הַיּוֹם עַל לְבָבְךָ... וְקִשְׁרָתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ, וּבִפְרֶשֶׁת וְהָיָה אִם שָׁמוּעַ (דברים י"ח) כְּתוּב 'וְשָׁמַתָּם אֶת דְּבָרֵי אֱלֹהֵי עַל לְבָבְךָ... וְקִשְׁרָתָם אִתָּם לְאוֹת עַל יָדְכֶם'.

וכן הלהכה יש שני דינים לגבי מקום הנחת תפילין של יד: א. שצריך להניחם על הקיבורת בזרוע, ב. שצריך להניח התפילין בנטייה נגד הלב. שיהיה זכר לזרוע הנטויה ורמז לשעבוד הלב. ומקור הדברים הוא **בגמרא מנחות** (ז'): "תנא דבי מנשה והיה לאות על ידך - זו קיבורת", והיא מקום קבוצת בשר שבזרוע. ואמרו עוד שם: "רבי חיאיא ורב אחא בריה דרב אויא מכויין ומנח ליה להדי ליביה" (היו מכוינים שיהיו התפילין קשורים בזרוע בנטייה כלפי הלב) משום שנאמר "ושמתם את דברי אלה על לבבכם".

וכן נפסק **בשולחן ערוך** (סימן כז סי"א): "מקום הנחתן של יד **בזרוע שמאל** בבשר התפוח שבעצם שבין הקוב"ד [= המרפק] ובית השחי, ויטה התפלה מעט לצד הגוף בענין שכשיכופ זרועו למטה יהיו כנגד לבו, ונמצא מקיים והיו הדברים האלה על לבבך".

תיאור פרקי היד

כדי להבין מהו המקום התפוח בבשר נתאר מקודם צורת פרקי היד: אצל כל אדם יש למעלה בסמוך לגרון עצם הכתף, והוא עצם עב וחזק שנושא את שלשה פרקי היד היוצאים ממנו; הפרק הראשון שמתחבר אל עצם הכתף הוא עצם אחד עב וחזק ונקרא 'זרוע', ועצם זה משמש כדי לייצר תנועה ליד להרמה והוטה, שעל ידי עצם זה מרימים את היד כלפי מעלה ומושיטים אותו למרחוק במאונך. בסוף הזרוע יש מרפק שממנו יוצאים שני עצמות ארוכים יותר דקים המצביעים על זה, ושניהם יחד נקראים 'קנה', ועל ידי עצמות אלו מסובבים את היד אנה ואנה במאונך. ובסיום הקנה יוצא כף היד עם האצבעות שהם כלי המעשה שבהם פועלים.

והנה הקב"ה ברא שבכל התחלה וסיום של עצם קיימים גידים חזקים מאוד והם

מתפשטים ונעשים שרירי בשר סביב העצם, כלומר הגיד עצמו נהפך לשריר של בשר באמצע העצם, וכפי המרחק מהתחלת העצם כך מתרחב ומתפשט יותר ויותר הבשר, עד שכשמגיע לקראת סיום העצם חוזר ומצטמצם הבשר ונעשה ממנו גיד.

ולענייננו: מקום התפילין של יד, הוא על עצם הזרוע ולא על עצמות הקנה והכף, לפי שכאמור רק עצם הזרוע מייצר את התנועה של יד נטויה. ואמרו חז"ל שמקום הנחת תפילין הוא רק בבשר במקום התפוח, כלומר, לא על הזרוע למעלה או למטה במקום הגידים, רק במקום שמתפשט בשר הזרוע וחופף על העצם.

חצי העצם ולמטה

הרמ"א הוסיף, שצריך להניח התפילין בחלק העצם הסמוך למרפק, ולא בחצי העצם שסמוך לבית השחי. וכן הזכיר **המחבר בשולחן ערוך** דבר זה (שם סי' ט"ז) וכתב שיש מקום בזרוע להניח שני תפילין מחצי העצם עד המרפק. ולפי זה נמצא שלא בכל מקום שיש בשר תפוח על הזרוע כשר להנחת תפילין, רק על הבשר התפוח שבחצי הזרוע התחתון שלצד המרפק, שצריכים למדוד את כל 'עצם הזרוע' ולחלקו לשניים ורק חלק החצי התחתון כשר. ולפי זה צריכים להקפיד על שני דברים, גם שיהיה על מקום הבשר התפוח ולא על מקום הגידים שבסיום העצם, וזה יוצא בערך כשתי אצבעות למעלה מן המרפק, וגם שלא יהיה במקום חצי עצם הזרוע העליון.

בטעם הדברים כתב **הביאור הלכה** (ד"ה בראש העצם) שעיקר התפשטות שרירי הבשר הוא רק מחצי העצם ולמטה, ואילו בחצי העליון אינו מתפשט כל כך עדיין הבשר התפוח ואינו נקרא עדיין בשר הזרוע. ויש כדמות ראייה לזה **מהלכות טריפות** (י"ד סימן נו ט"ט) שכתב הרמ"א שלעולם אין טריפות צומת הגידים למעלה מחצי עצם האמצעי, הרי שעד חצי העצם אין הבשר מתפשט עדיין לגמרי. ובעולת המדי (סק"א) כתב טעם אחר לזה, שבאמת גם למעלה מחצי העצם יש התפשטות וקיבוץ של בשר, אלא שאין זה כנגד הלב וחסר התנאי השני הנ"ל שצריך להיות כנגד הלב.

אזהרה בהנחת תפילין

כאן המקום להעיר שיש רבים שנכשלים ואין מדקדקים בזה; יש שחלק מהתפילין שלהם עולה גם בחצי הזרוע שלצד הכתף, ואף אם בגיל הבר מצוה הניחו את התפילין כרגיל, לאט לאט זו התפילין ממקומו ומחמת רגילות וחוסר שימת לב נשכח הדבר. וכן מצוי לפעמים שמושכים את השרוול בחוזק לאחר הנחת תפילין ונמשך התפילין ממקומו למטה ממקום בשר התפוח, וצריכים מאוד להיזהר להדק היטב התפילין על הזרוע שלא ירדו ממקומם. כמו כן יש לשים לב להניח התפילין על פני הקיבורת בנטייה מועטת

רבי אברהם בערניו (ו)

'הארט הרצון' בשעת האכילה

רבי אברהם שטערנהארץ זצ"ל (נכד מוהר"ת זצ"ל ונכד הרב מטשעהרין), התייחס בצעירותו בהיותו ילד קטן (אמו הייתה בתו של הגה"ק מטשעהרין) ונישאת לרבי נפתלי הירץ בן רבי שכנא בן מוהר"ת זצ"ל, ונפטרה בשנת תרכ"ג כשהיה ר' אברהם ילד קטן) ולכן נתגדל בבית זקנו הרה"ק מטשעהרין זצ"ל.

כשהיה ילד בן ט' שנים ציוה אותו זקנו, הרב מטשעהרין, שלא ילך לסעוד שום סעודה אצל אף אחד מאנ"ש. אך אם יזמין אותו ר' אברהם בערניו, יכול לילך לאכול אצלו.

פעם אחת אכן הזמינו ר' אברהם בערניו, והבחין ר' אברהם שטערנהארץ איך שבאמצע האכילה, אחר כל כף אוכל שמניח לפיו, מניח הכף על השולחן ומרים עיניו כלפי מעלה בהשתוקקות נפלאה, כי זכה ר' אברהם בערניו למה שכתב רבינו ז"ל בליקו"מ (ח"ב סי' ז) שיכולין לקבל בעת האכילה 'הארט הרצון', שיאיר לו הרצון בעת האכילה וישתוקק ויכסוף מאד אליו יתברך ברצון מופלג, בלי שום ידיעה, שלא ידע כלל מה הוא רוצה בחי' מש"כ וזאתה נתן להם את אכלם בעתו", שבעת האכילה יכולין לזכות להארט הרצון של 'בעתו', בחינת מה פעל אל עיי"ש.

וכשחזר ר' אברהם שטערנהארץ לזקנו הגה"ק מטשעהרין סיפר לו כל הנ"ל, ואז אמר לו הרב: "אכן משום כך צויתך שלא תאכל כי אם אצלו, כדי שתלמד ותראה בעיניך כיצד צדיק אוכל לשובע נפשו" (שיש"ק ח"ג סי' רכ"ה).

השולחן ערוך נר לרגליו

מאחר שהיה ר' אברהם דוב מנכדי מרן קוה"ק הבעל שם טוב (כ רבינו ז"ל היה נכד הבעל שם טוב זצ"ל), וכן מומתת גדול עשירותו ומידת הכנסת אורחים שלו, שפיזר מהונו ביד רחבה - לכן היו רגילים הרבה מנכדי הבעל שם טוב, כשבאו לעיר טשעהרין, להתאכסן בביתו.

ומסופר שפעם, בתשעת הימים שלפני תשעה באב, התאכסנו אצלו כמה מנכדי הבעש"ט, ורצו לעשות סיום מסכת כדי לאכול בשר. כשהבחין ר' אברהם דוב בזה, ענה להם: "את הסיים תעשו בביתכם, אצלי תאכלו רק חלב", כי לא סבלו אנ"ש מנהגים כאלו, אלא רצו להדר ולנהוג עצמם כעיקר ההלכה (שיש"ק ח"ג סי' רכ"ד).

ידיו גלילי זהב

רבי אברהם דוב, התנהג בעשירותו ובממונו הרב, בקדושה גדולה. 'סיפר הרה"ח ר' אברהם שטערנהארץ ז"ל מעוצם הון האמיתי שהיה שורה על איהם מטבע שהיא, בעת שהיה אוזח אותה כ"ק החסיד המופלא האמיתי מוה"ר אברהם דוב צצוק"ל בן בתו של רבינו הק' זי"ע הצדיקת מרת אדל ע"ה, וזה היה דבר מפורסם בין אנ"ש שהכירוהו. והוא עפי" מש"כ רבינו ז"ל בליקו"מ ח"א סי' כ"ה" (ש"ת שער צדיק מכתב ד').

תמכין דאורייתא

ר' אברהם בערניו בגודל עשירותו ה' לו שם טוב בכל הגלילות לפזר לצדקה ביד רחבה וברוח נדיבה, וביותר השתדל עצמו בכל יכלתו לפזר הון תועפות לתמוך בעניי אנ"ש, ותמך באנ"ש בכל כוחו והונו עד שאין לשער כלל.

אשרי היריים...

והנה נודע שרה"ח ר' סענדער מטיהרויצא ע"ה היה כח השפעתו עד להפליא, והוא אשר השתדל בבניית הקלויז באומן בשנת תרכ"ה-כ"ו, היה לו כח השפעה על אנ"ש, עד שכשהלך לאנ"ש לעוררם, הושפעו כל כך מדבריו עד שפתחו לפניו את כיסם ואמרו לו "קח כמה שתרצה".

ומסופר שכאשר בא אל ר' אברהם בערניו, שהי' מגדולי עשירים באנ"ש, נתן לו ר' אברהם סכום חשוב, אמנם לא אבה ר' סנדער לקחתם. הוסיף לו ר' אברהם עוד, ושוב לא אבה ר' סענדער לקחתו. הוסיף עוד, ושוב לא רצה ליקח אותו. נתרגש ר' אברהם ונתן לו סכום של אלף רובל, והיינו אלף רענדלאך. מיד תפס ר' סנדער בידיו של ר' אברהם ונשקו, באמרו אליו: "וואויל זענען די הענט וואס גיבן טויזענט

רענדלאך פארן רבי'נס זאך" (= אשרי היריים שנותנים אלף רובל עבור ענין רבי'זל) (שיש"ק ח"ד סי' ר"פ).

מנוחה ושמחה

טעות נושנת נשרשה בקרב הארץ:

לשם מה עמל האדם בימי חלוד? הוי אומר כדי שבסופו של דבר יגיע אל המנוחה ואל הנחלה לעת זקנותו בשארית ימיו כאן בעולם הזה...

אבל באמת טעות גדולה היא, שהרי כבר נאמר (איוב ה ז): "אדם לעמל יולד..." וכמו שאמר רבא (סנהדרין פ"ט): "כולהו גופי דרופתקי נניהו, טובי לדזכי דהוי דרופתקי דאורייתא". ופירש"י: "כל הגופים לעמל נבראו, אשרי למי שזכה והיה עמלו וטרחו בתורה!"

וכל זמן שהאדם חי עלי אדמות בהכרח שיתקיים אצלו ענין זה, ואי אפשר להתחמק מזה... אלא צריך לעמול ולהתייגע תמיד.

ובחז"ל מובא (בראשית רבה פ"ט): "בשעה שהיה אברהם מהלך בארם נהיים ובארם נחור ראה אותם אוכלים ושותים ופוחזים, אמר: הלואי לא יהא לי חלק בארץ הזאת. וכיון שהגיע לסולמא של צור, ראה אותם עסוקין בניכוש בשעת הניכוש, ובעידור בשעת העידור, אמר: הלואי יהא חלקי בארץ הזאת!"

ואם אכן חייב האדם לעמול בזה העולם, אם כן אשרי מי שזוכה ועמלו תמיד בתורה. וכמו כן, העמל שמשקיע האדם בגידול לילדיו וחינוכם, שכל המטרה היא הרי להעמיד יורש ישרים, וכן עמלן של נשים למען מטרה זו - לעמל של תורה נחשב להן. כמו שאמרנו חז"ל: "נשים במאי זכייין, באקרוי בנייהו לבי כנישתא" (ברכות ז). - היינו דעמל זה, זכות גדול הוא עבורן. וכן אותה מלאכת עראי שאדם מתעסק, אשר בסופה ובתחילתה קובע הוא עתים לתורה - נעשה אותו עמל מרכבה לאורייתא, ובכלל "אשרי מי שעמלו בתורה" הוא.

ובזוהר הק' (בראשית כז) איתא: 'וימרו את חייהם בעבודה קשה' - בקושיא. 'בחומר' - בקל וחומר. 'ובלבנים' - בליבון הלבנת. 'ובכל עבודה בשדה' - דא ברייתא. 'את כל עבודתם' - דא משנה.

יש להבין: הרי פסוק זה 'ויעבדו מצרים' נאמר על הגלות הקשה של שעבוד מצרים, וכיצד דורש זוה"ק פסוק זה לטובי היגיעה בתורתנו הקדושה? אלא הכונה היא, שהרי כאמור הלא כל תכלית הבריאה היא "לעמל", ומובא שעבודת הפרך במצרים היתה בכדי לתקן חטא עץ הדעת - שנתערב בישראל עם קודש זוהמא רבא (כמובא

ברכת מול טוב להרה"ח ר' יוסף פרידמן שליט"א להגל ארויס בן הבה"ח מרדכי יצחק נ"ו עב"ג בת	ברכת מול טוב להרה"ח ר' יעקב מאיר שליט"א יה"ר שייבו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א	ברכת מול טוב להרה"ח ר' יצחק פרידמן שליט"א להגל ארויס בן הבה"ח משה יצחק נ"ו עב"ג בת	ברכת מול טוב להרה"ח ר' יעקב מאיר שליט"א יה"ר שייבו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק זיע"א
ברכת מול טוב להרה"ח ר' אלעזר יואל בלוי שליט"א להגל נישואי בת עב"ג בשעט"מ	ברכת מול טוב להרה"ח ר' שמואל פרידמן שליט"א להגל הולדת הבת הנעדר יה"ר שייבו לגדול לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מול טוב להרה"ח ר' יצחק פרידמן שליט"א להגל נישואי בנו הרב מאיר ה"ו עב"ג בשעט"מ	ברכת מול טוב להרה"ח ר' שמואל פרידמן שליט"א להגל הולדת הבת הנעדר יה"ר שייבו לגדול לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה
ברכת מול טוב להרה"ח ר' חיים גולדבלט ה"ו להגל הולדת הבת יה"ר שייבו לגדול לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מול טוב להרה"ח ר' נתן שמעון קליבן שליט"א להגל ארויס בן הבה"ח נתן נ"ו עב"ג בשעט"מ	ברכת מול טוב להרה"ח ר' יצחק פרידמן שליט"א להגל נישואי בת עב"ג בשעט"מ	ברכת מול טוב להרה"ח ר' שמואל פרידמן שליט"א להגל הולדת הבת הנעדר יה"ר שייבו לגדול לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה
ברכת מול טוב להרה"ח ר' חיים גולדבלט ה"ו להגל הולדת הבת יה"ר שייבו לגדול לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה	ברכת מול טוב להרה"ח ר' נתן שמעון קליבן שליט"א להגל ארויס בן הבה"ח נתן נ"ו עב"ג בשעט"מ	ברכת מול טוב להרה"ח ר' יצחק פרידמן שליט"א להגל נישואי בת עב"ג בשעט"מ	ברכת מול טוב להרה"ח ר' שמואל פרידמן שליט"א להגל הולדת הבת הנעדר יה"ר שייבו לגדול לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה

נערך ע"י הרה"ח רבי נחמן שווארץ שליט"א בעמדת "אצרות עלים לתרופה".